

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitivm Perfectionis, Et Virtvtvm Christianarvm

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

II. Quam hæc nobis vnio & charitas necessaria sit, & quædam eius
conseruandæ media proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

mundo fidei ac Religionis nostræ veritatem, & Christum Iesum, unigenitum Dei Filium esse, persuadendum. Quod quam maxime D. Chrysostomus ponderat: Non pro discipulis meis, inquit, tantum rogo te, Pater æterne, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbū eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint, ut credat mundus, quia tu me misisti. Anne unionis & fraternitatis huius excellentia altius extollit, & magis exaggerari queat, cum vna ipsa factis sit, & latius esse debeat, ut mundus fauteatur ipsam quandam Filij Dei in mundum aduentus effectum esse, vtque ipse doctrinam eius & Christianam Religionem gratarer & vltro suscipiat.

Quam quae dico vera sint, quantique ponderis, colligi potest ex eo, quod S. Pachomio contigit. Hic enim cum adhuc Gentilis in castris Constantini Magni militaret, & necessario ad vitā commen-tita deficiente, ut fame prope emorere-tur, vna cum comilitonibus quibusdam oppidum quoddam ingressus esset, tam copiose in eo & hilariter tanta caritate omnia vite subsidia sibi vidiit suppeditari; ut admiratus Pachomius quereret, quænam gens ea foret tam ad beneficiendum propensa? Audiuit eos Christianos esse, quibus pro more esset peregrinos omnes passim recipere, iſque quo posset modo succurrere, & benefacere. Quo auditio, statim se ipse ad institutum illud vitā amplectendum interius permoueri senit: quare manib. ad eccl̄ū sublatis, & Deum in testem aduocans, Christianis spon-dit accessurum. Fuit illi itaque caritas hæc, vt se conuerteret, sibi; illam veram fidem & Religionem esse persuaderet, motiuum & occasio-

Addit porro Redemptor & aliud, per magna nobis omnibus consolationi futurum: Et cognoscat, Pater, mundus, quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexiſti. Vnum de præcipuis signis, è quo colligatur, peculiari quodam Deum affectu erga congregationem aliquam ferri, eamque amore quodam eximio, singula-

*Homil. 8. in
Iean.*

*Baron. tom. 3.
p. 144. & 4.
pud Metaphr. 14.
May.*

Iean. 77. 23.

ri, priuilegiato, & quali Filium suum unigenitum diligit, diligere, est, quod ei hāc unionis & mutua fraternitatis gratiam ac donum cōcedat, quemadmodum eum illā in primitiva Ecclesia dedisse & communicasse videmus ijs, qui primitias spiritus habebant. Quare bene S. Iohannes ait: Si diligamus in uicem, Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est. Et Dominus ipse testatur: Vbi sunt duo vel tres homines congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, quid futurum igitur, vbi tam multi in eius nomine, & examore eius, congregabuntur? Itaque ut tam amplis bonis gaudeamus, vtque euidentissimum hocce pignus, quod Deus inter nos versetur, nosque peculiari quodam affectu prosequatur, habeamus, demus omnem, quam possumus, operam, ut charitatem & unionem hanc semper integrum vegetamque conseruemus.

C A P V T I I .

Quam hac nobis unio & charitas necessaria sit; & quedam eius conservanda media propo-nuntur.

APOSTOLVS Paulus Colossensibus scribens, ad omnigenas quidem virtutes eos cohortatur, ad charitatem tam quammaxime: Super omnia autem hac charitatem habere, quod est vinculum perfectionis, & virtutes omnes conseruat & animat; nec non Apostolus Petrus in prima sua Canonica: Ante omnia autem mutuam in vobis metipis charitatem continentem habentes. Vnde perspicere licet, quanti hæc charitas & uirio sit momenti, cū Apostoli hi & Ecclesiæ Principes tam cō studiose cōmendent, ut dicant ante omnia & super omnia eam esse comparandam: ut eam pluris semper quam reliqua omnia faciamus.

Principio quidem, quam ea omnibus in genere Religiosis sit necessaria, facile inde perspicere potest, quod nulla penitus sine uione & animorum conformitate sub-

subsistere possit Religio; nec solum Religio, imo ne quidem congregatio villa aut communitas esse queat, in qua non aliquis vnionis & ordinis vigeat modus. Aufer quippe ipsam à multitudine quam conuexionem & vniōnem, quid illa erit, nisi mera quædam Babylon, confusio & turbatio? Et prouerbio dicitur, *Vbi est multitudo, ibi est confusio*, quando nimis multitudine ordine & vniōne caret: nam si ordinata ea & vniā sit, quædam potius hierarchia est. Omnes proinde congregations & Respublicæ, tametsi barbarorum aliqua semper vniōne & ordine inuicem colligantur, ut nimirum ab uno omnēs capite, aut multis Rempubli- can ac regimen repræsentatibus, depen- deant. Hoc & in ipsis animalibus cernere est: nec solum in apibus, in illis quippe naturalis instinctus, quem ad regimen politicum habent, in primis est admirabilis, verum & in lupis, leonibus, alijsq; fe- ris, quod enim specie suæ quæque conseruationem querat, hinc semper aliqua inter se vniōne connectuntur; nam si ab inuicem dissentient ac diuidetur, tandem perirent, & esse paulatim desinerent. Ipsos etiam Dæmones, eti spiritus sint diffisionis & zizaniorum, vel ipso Christo teste, minime credendum est, hac ipsa de causa ab inuicem dissentire, & inter se se diuidi. *Si autem & Satanus in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius?* Atque in rei huius confirmationem adducit aphorismum & principiū illud in politici adeo certum & visitatum, *Omnē regnum in seipsum diuisum, exterioribus opus non habet inimicis, vt destruatur ac pereat, sed ipsum à suis membris ab inuicem diuiliis desolabitur, & domus supra domum cadet.* Vnde etiam Plato docet, nihil afferri posse Respublicæ periculōsius, quam discordiam & diffisionem, nihil econtrario dari vtilius, quam mu- tuam ciuium inter se pacem & consensio- nem. Idem S. Hieronymus de religiosa congregatiōne, & quidem maiori effica- cia, afferit: *Hac (charitas) Religiosos, hac monachos facit: sine hac conobia sunt tarta-*

ra, habitatores sunt demones; quis enim di- rior & exosior dari tartarus queat, quam cum semper corpore illos coniungi, & in- ter se quotidie agere oporteat, animo ta- men ac voluntate ab inuicem dissentire? *cum hac (charitate) vero sunt paradiſus in terrenis, & in eis degentes sunt Angeli: quod iam tum in hoc mundo ea pace & quiete frui incipient, quia illi in celo potiuntur.* Confirmat id ipsum Bagilius: *Hi, inquit, In Confit. vita diligenter communitate retenta, Ange- monast. c. 19.* *lorum vivendi ritum emulantur: nulla est inter Angelos lis, nulla contentio, nulla con- trouersia.* Sanctus Laurentius Iustinianus denique nulla re in terra melius cœlitum & cœlestis illius Hierusalem vniōnem congregationemq; ait repræsentari, quā Religiosorum in amore & charitate vni- torum cōgregatione & collectione. Hæc quippe vita angelica est, vita cœlestis; & vere *Dominus est in loco isto, neque est hic aliud nisi domus Dei & porta cœli.* *Gen. 18.16.*

Sed à necessitate generali ad particu- larem veniendo, ostendamus iam, quan- topere nobis Socijs hæc animorum vniō & fraterna charitas necessaria sit. Beatus noster Pater de medijs, quibus Societas & conseruanda, & in bono suo spirituali profectura sit, agēs, hanc vniōnem & fra- ternam ad inuicem charitatem, perma- gnum ad hoc, ait, præalijs rebus pondus allaturam, & insigni adiumento futuram. Et priuiter rationes generales, quæ vniō- nem hanc cuiilibet & qualiuque Reli- gioni ac communitati necessariam esse conuincant, sunt aliæ particulares, è qui- bus videre sit hac nobis magis quam alijs opus esse. Quarum prima sit hæc, quod Societas quidam manipulus sit ex ijs cō- fatus militibus, quos Ecclesiæ suæ in eo, quod aduersus mundum & tartareas po- testates ipsa suscepit bello, in subsidium & suppetas, vtque multas cœlo animas affereret, his vltimis temporibus Deus submisit. hoc etiam instituti nostri forma & ratio à nobis exigit, hoc etiā est, quod in bulla confirmationis & erectionis So- ciatis nostræ omnibus proponitur: *Bulla Inli. 3.* *Quicunque, inquit Pontifex, vult sub ordi- anno 1550.*

cis vexillo Deo militare, & soli Domino & Ecclesia ipsius sponsa seruire. Et hoc quoque ipsum Societatis nomen perse indicat: militum quippe ea turmam sonat, hinc tympana pulsamus, vexillum in altum erigimus, copias, qua aduersus inimicos crucis Christi gencrose decenter, colligimus, si vero acies haec optime vinta, & bene ordinata fuerit, ut namiram bellatores omnes vnum velint & spectent, iplas etiam petras durissimas perfringet, ipsam vero nihil laedet aur dissoluet. Atque inde est, quod Ecclesiam ipsam Spiritus sanctus aciei bene ordinatae, & ob condensationem omnibus terribili comparet, nihil enim in hac potest perrumpere, nullusque ad eam aditus patet; virus quippe miles alium defendit: at ubi semel eius franguntur & turbantur ordines, nihil ea debilium, hosti irrumperi cedit, statimque dissoluitur & profigatur. David Rex indicatur hostes se suos deuicisse, ait: *Dixisti Dominus inimicos meos coram me, sicut dividuntur aqua:* atque hinc etiam montem, in quo haec dispersio contigit, *Baal pharasim*, id est, locum divisionis, appellavit. Adeo ut idem omnino sit vincere, quod dispergere ac diuidere, & idem locus divisionis, quod locus victoriae. Vnde qui de re militari scribunt, multitudinem, quem inordinata sit, ad victimam tendere potius, quam ad pugnam, docent. Nihil siquidem in castris ac disciplina militari exactius aut studiosius obseruantur, quam ut acies & ordines non frangantur, dissoluanturve, sed semper integri, vniuersitati conseruentur; sequentes ad anteriores attendant, & suam quisque stationem tueantur.

Charitas fraternalis non communem totius exercitus, sed etiam priuatum militis vniuersitatemque bonum ab hac ordinum debita conseruatione dependet: nam perdiris & solutis ordinibus, etiam miles ipse profigabitur ac peribit. Eodem plane modo in hac nostra Societate, & hac bene ordinata acie contingit: si enim vniuersus, alter alterum ferio iuuenimus, & in vnum simul omnes scopum collinemus, vniuers-

hos hostes nostros profigabimus, à nullo vero ipsorum vincemur aut laedetur. Nam de hac fratrum unione Sapiens ait: *Frater tuus qui adiuuatur a fratre, quasi ciuus firma.* Et alio loco: *Funiculus triplex, aut multiplex, difficile rumpitur.* Parui illi funiculi, è quibus neruus arcus maioris contortus est, parvæ, aut fortasse nullius singulatim sumptu sunt duritiae, & potentiae, iunctos vero & simul tortos videmus durissimam ferri laminam adducendo incuruare. Tales haud dubie ipsi erimus, si vniuersus, & vniuersi omnes animi.

Ad hanc animorum concordiam Religiosos animans Basilius, considerare eos iuber, quanta vnanimitate & consensu Machabæi illi bella Domini bellarent. Scriptura quoque in libris Regum, de copioso illo exercitu, è trecentis bellatorum milibus constante, loquens, egressos eos ait *quasi vir unus* quod vnam omnes voluntatem & intentionem animi haberet; atq; inde siebat, ut & hostibus suis terrori essent, & illustrissimas de eisdem victorias referrent. Simili ergo modo nos spiritualia bella Domini pugnare oportet & sic insignem functionibus nostris in proximo fructum faciemus, & hostibus nostris terribiles erimus: quia, ut idem Basilius addit, ipse nos dæmon timebit, neque nos aggredi audet, de victoria quippe desperabit, tot simul bellatores robore & animo ad se expugnandum ita coniunctos videns; nec ullum nobis inferre se damnum posse crederet.

Cur haec nobis præ alijs vno maxime necessaria sit, hanc B.N.P. rationem, vel ut prægnantislimam, ponit: *Vno, inquit, & conformitas mutua diligenter curanda est, nec qua ei aduersantur, permittenda, quo iuncti in unicem fraternalis charitatis vinculo, melius & efficacius possint se diuino obsequio & auxilio proximorum impendere.* Alio vero loco sine vnone hac Societatem aut conseruari, aut dirigi, aut eum, propter quem in instituta est, finem, consequi posse negat. Constat n. nos, si ab unicem diuisi ac disiuncti simus, aut animis dissentiamus, nō modo finē instituti nostri (qui est animas

mas Deo parere) non affecuturos, verum etiam fore, ut ne nos ipsos quidem regere & conseruare possimus. Si enim milites, qui vnitri deberent ad cum hoste certandum, se inuicem oppugnare & impetrare inciperent, vsq; adeo eum nō vincerent, ut seipso potius conficerent & destruerent. Vnde apposite Propheta: *Diximus est cor eorum (bellantiū) i. se mutuo impetriuere, hinc interibūt. Et monet Apostolus, Quod si inuicem mordetis & comeditis, id est, si hinc inter vos dissidiæ, inuidia, & murmurations, videte ne ab inuicem consumamini.* Atque hoc vnum est, quod in Religione nos timere oportet; non autem externos inimicos, non persecutions, non oblo- cutiones, quæ excitari nobis in mundo queant; nullum quippe hæc damnū nobis inferent aut noxam. Quare apposite suos Religiosos alloquens Bernard. Quid ergo inquit, à foris vos conturbare aut contristare poterit, si intus bene estis, & fraterna pace & charitate gaudetis? atq; ad hoc propositum adfert illud Apost. Petri: *Et quis est, qui vobis noceat, si boni amulatoris fuerit?* Quandiu nos erimus, qui esse debeamus, quandiu inuicem vnitri, & fraterna charitatis vinculo connexi erimus, nulla nobis desortis insurgens contradic̄tio aut p̄secutio damnū inferet, vel hilum nocebit; quinimo maioris in spiritu profectus & incrementi erit occasio, inque amplius bonū nostrū cedet. Quemadmodū atroc̄es illa tyrannorū Ethnicorumq; perle- cutiones, vii in historia ecclesiastica lege- re est, Ecclesia non magis nocuerūt, quā viti ipse putator: nā pro vno palmito, quē præfecabant, alij plures longe ferociores suppullabunt. Vnde scite Martyrille ty- ranno insultans respondebat, tanta Chri- stiani sanguinis effusione usque adeo Ec- cliam illum non destruere, ut eius agrum hoc, velut aqua fœcundissima, irrigaret: quo frumentum latius proueniret, & magis multiplicaretur.

Laudantur in libris Machabœorum Ro- mani concordiaemutus & vniōis nomi- ne: *Commitunt uni hominum magistra- sum per singulos annos, & omnes obe-*

diunt uni, & non est inuidia neque zelus in- tereos. Qui quandiu ita in uicem coniuncti & uniti fuere, mundi totius imperium obtinuere, & inimicis omnibus præua- luere; at postquam ciuili inter se concer- tate bello coepérunt, tota vis illa proti- nus dilapsa est. Vnde ortum habuit hoc prouerbium: *Concordia parva crescent, discordia maxime dilabuntur.*

Præter hanc est & alia particularis ra- 8.p. conf. c. f.
tio, cur in Societate maxime vno hęc co- §. 1. & inde-
lenda sit; quam B. P. N. in octaua Con- claras.

stitutionum parte proponit, quod nimirum in Societate particulares quedam difficultates & impedimenta sint, quæ hanc̄nos vniōem cōsequi impediāt ac proinde necesse esse melius eam solidius que firmare, & quedam aduersus impe- dimenta hęc & obstacula remedia quæ- rere. Impedimenta vero, quæ in Societa- tria fraterna
te eam impediāt, B. N. P. eo loco ad tria capita reuocat. Primum est, quod Societatis ita per totum sit orbem terrarum spar- fa ac diffusa, inter fideles æque ac infide- les agens; atque ideo, quod tam procul ab inuicem eius membra distent, diffici- lius se mutuo posse cognoscere, inuicem colloqui, cōmunicare, & vnitri; & preser- tim quia tā diuersas nationes, inter quarum plurimas etiam naturalis est contra- rietas, & ab inuicem auersio, si in suo ipsa complectitur. neq; enim adeo facile est, auersione illam homini innatam, & quæ v̄su deinde ipso in eo inualeſcit, exuere, & alienigenam non vt alienige- nam, sed vt filium & fratrem Societatis intueri & amplecti.

Altera difficultas est, quod potissimæ Sociorum pars litteris vacare debeat: sci- entia aut in flat, & efficit, ut homo magnū quid de se præsumat, alios vero deprimat & paruiſciat; quin etiam nefcio, quam iudicij duritatem ac præfactionem cauſat. Vnde etiam S. Thomas homines do- S. Thom. 2.2.
ctiores minus deuotioni deditos esse quā 9.82. art. 3.
simpliciores & indoctos afferit. Quare ad 3.
merito timēdum videri, ne doctrina hęc in cauſa sit, cur nō ita fraternē ut oportet feamente & coniungantur, vnoquoque suam

suam opinionem sequi & tueri, eminere alij, proprio iudicio niti, honoremq; & estimationem sibi ambire satagete, quod magna discordia & divisionis causa esse solet.

Tertia difficultas & impedimentum, & quidem non exiguum est, quod hi ipsi furui sint viri magni nominis, & egregijs talentis instructi, qui magna apud Principes, Magnates, Republicas, & Capitula familiaritate auctoritateque valebunt: Ex his autem familiaritatibus & favoribus diuersæ sequi solent partialitates & factiones; ipsa quoque inde enasce singularitas, immunitas, exemptio, & à communione viundi norma exceptio. quæ vniuersaliter & concordiam fraternali non mediocriter deterunt.

*Remedia ad
fraternam
charitatem
conseruandam.*

*Arcedi à So-
ciate homi-
nes immorti-
ficiati, quan-
tumcunque
excellant.*

Phil. 2.21.

Quo ergo maiores sunt morbi & mala, eo etiam acriora adhibenda remedia & cautions. Vnde etiam eo loco remedia ad hisce difficultatibus occurrentum B. N. P. prescribit. Primum, & reliquorum omnium fundamentum est, vt in Societate non detineantur vel cooptentur illi, qui virtus sua & passiones edomare non statuerint: qui enim indomiti sunt & immortificati, nec disciplinata, nec ordinata, nec vniuersaliter ferent. Hinc, qui doctrina praestabit, inflabitur, alias præferriri voler, reliquos parui ducet, Principis aut Magnatis alicuius benevolentiam capabit, habere cupiet, qui sibi famuletur, & quo statim factiones ac dissensiones nascentur. Quo quis in Societate doctior erit, ac maioribus dotibus instructus, nisi simul virtutib. excellat, & bene sit mortificatus, eo magis timendum, ne ab eo incipiat domus vniuersaliter congregatio fit daturus. Vnde non ineptæ litteræ & præclaræ in homine immortificato dores, a cuto gladio in manibus furiosi cuiusdam constituto comparantur; quem is, dum fibrat, tam se quam circumstantes vulnerabit. At cum doctrina excellentes, mortificatione & humilitate etiam exceilent, acc scipios, sed qua Iesu Christi, vt loqui-

tur Apostolus, querent; tunc multa vigerit pax & vniuersalitas, omniaq; optatissime efflorescunt. suo namq; exemplo non parum excitabunt, & ad hui sequelam prouocabunt. Hoc scilicet præcipuum remedium est, quod solum si bene serueretur, concordia fouenda sufficit.

Sed prater hoc, etiam alia particularia remedia B. P. Q. suggestit, ibi ad impedi- *Pl. 1.* menta, quæ diximus, tollenda. Nam ad *1.4.1.* id, quod è defectu mutua communicationis & cognitionis, quem locorum affere distantia solet, enascitur, tollendum monet, vt se in uicem per litteras ad dictatorias, pro Societatis usu, compellent, per quartum reciprocum commercium se in *10.4.1.* uicem norunt, & ad eandem sitæ normam & modum, in quantum nationum id fuit diuersitas, sectandum animentur. *Litterarum
rituum
temporum
modus.* Quod ad vniuersalem fraternali permagnum momentum ad fert.

Aliud etiam priori non inferius, eodem *1.4.1.* loco ad vniuersalem hanc conseruandam, re- *1.5.1.* medium ponit: vt videlicet obedientia quam exactissime seruetur. Ipsa namque Religiosos arcte inter se combinat, copulat & unit, & ex multis voluntatibus *10.4.1.* vnam, ex multis iudicis ynum componit. Propria namque voluntate & proprio iudicio ex omnibus singillatim subditis sublatio (quod per obedientiam fit) vna tantum communis voluntas & iudicium, Superioris scil. manet, qui omnes subditos sibi unit; qui, ubi Superiori suo uniti fuerint, etiam sibi in uicem uniti erunt, iuxta illam Philosophorum regulam: *Quae-
cumque sunt eadem vni tertio, sunt eadem in-
ter se.* Et quo subditi Superiori suo magis uniti erunt, eo etiam in uicem sibi magis vniuentur. Obedientia siquidem & disciplina religiosa, & regularum obseruantia runcina est, qua omnes complanat & exequat, ac proinde mirum causatur ordinem & vniuersalem.

Egypti veteres hieroglyphicis suis vniuersalem & concordiam significaturi, *Ly-
ram multis instructam nervis pingebant,
qui, quod cum nervo principe consona-
rebat, cinq; at temperati essent, suauissimam
quan-*

quandam edebant harmoniam: pari modo communitas religiosa, è tot cordis cum corda primaria, superiore, inquam, at temperata constans, dulcissimā quandam edit consonantiam & symphoniam. Sed vt in lyra, si vel una corda dissonat, cum ea aut relaxatur, aut plus nimio intenditur, omnis illa musica concordia & harmonia perit ac dissoluitur; ita si in Religione vel unus inferior dissonet, & cum Superiore suo non consonet, in causa is erit, vt omnis vniuersitatis huius concordia, concentus, & harmonia destruantur. Atque inde nonnulli occasionem sumpserunt dicendi vocem *concordia à corda deriuari*; sed iij rectius deducunt, qui à corde eam (omnibus scilicet unum & idem eorum habentibus) efformant, secundum id, quod in Actis Apostolorum legitur: *Multitudini autem credentium erat cor unum & anima una.*

Quemadmodum, vt ait Bernardus, id eo natus aquam bibit, quod aut rimosa sit, aut tabulae inuicem non bene connexae sint, vel pice oblitæ; ita vñica, cur Religio pereat, & destruantur, causa est, quod Religiosi inuicem amoris glutino, & charitatis fraternæ vñculo non bene connexi & colligati sint. Idcirco R. Pater noster Generalis Claudius Aquauia, in ea, quā de vñione & charitate fraterna scripsit, epistola, tantopere eam nobis commendat, tantoq; nos eius studio vult teneri, perinde ac si totum Societatis bonum (vti reuera depēdere afferit) ab ea una dependet. Ideo etiam Christus Iesus Redemptor noster, in illa oratione, quam vespera passionis sicut, discipulis supremam valēdicens ad Patrem habuit, quam ardenter, & velut per transenāam, notanda illa, quam ponit, comparatio est: Ut enim filius natura vñum quid est cum patre, ita noſ amore & dilectione vñum quid esse cupit. Atque hæc nō

Rodriguez exercit. pars 1.

stra futura custodia, & conseruatio est.

CAPUT III.

*Aliquot è sacra Scriptura depro-
muntur rationes, è quibus, quanto-
pere ad charitatem & unionem fra-
ternam habendam oblige-
mur, ostendit.*

IOANNES Euangelista cum vehemen-
tem, quem Deus erga genus humanum
amorem habuit & ostendit, Filium suum
vñigenitum ei dando, declarasset, infert
& concludit: *Charissimi, sic Deus dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere.* Pe-
tere hoc loco a nobis quis non immerito
posset, quomodo ex eo, quod ita nos
Deus dilexerit, Apostolus amorem erga
proximos inferat & concludat; nam inde
non aliud inferre debuisse videtur, quam
vt Deum ipsi seruide diligeremus, cum sic
ipse nos dilexerit prius. Facile huic du-
bio respondere est. Primo, ideo hoc mo-
do Apostolum locutum esse, vt hinc amo-
ris erga proximum excellentiam, quanti-
que cum Deus faciat, videremus. Sic cum
apud Matthæum quidam legisperitus à
Redemptore Iesu petiisset: *Magister, quod Matt.22.36.
est mandatum magnum in lege?* & Dominus
respondisset: *Diligē Domīnū Deum tuum
ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in
tota mente tua, hoc est primum & maximum
mandatū;* illico sine vlla ulteriori interro-
gatione subiungit: *Secundū autē simile est
hūic; Diliges proximum tuum sicut teipsum.*
Tantum de primo mandato, Domine, te
legisperitus ille sciscitatus erat, cur autē
tu illi secundi mentionem infers? Vt hinc
nimur discerneremus, quanta sit amoris
erga proximum dignitas & excellentia,
quātique cum faciat Deus.

Secundo, quia amor Dei & proximi
sunt velut duo annuli inuicem innexi &
inserti, quorum vñus sine alio ē digito
tollī nequit, at nonnisi ambo simul. Si-
militer amor Dei & proximi semper sibi

P mutuo